

Előfizetési árak:

Egy évre	4 ft.
Fél évre	2 ft.
Három hónapra	1 ft.

Szerkesztői iroda és kiadói hivatal: —
Hová a lap megérkezni kíván, annak
címét tárgyarányú küldemények, vagy a
hirdetéseket a minden feliratónak
jelölni.

n-debreczeni utca 1470. számú
Figecky-féle ház.

Bérmennetlen levelek csak ismert keze-
kkel fogadjanak el.
Kéziratok nem adának vissza.

SZABOLCS.

Vegyes tartalom hetilap.

Megjelenik minden vasárnapon.

(Egyes száma ára 10 kr.)

Kiadó-tulajdonos: Répási István.

Hirdetési díjak:

Minden 4 hasznos politikai vagy közér-
delemű 5 kr., többoldaltű 4 kr.
Tudományos hírdetéseket illetően külön
tetsző, kedvezőbb díjrendszert állt az
előtöl.

Minden egyes bekiadás után kiadói-
díj 30 kr.

A nyilatván minden négy hasznos
grammond-sor díj 30 kr.

Az előfizetők, a hirdetések meg-
szabásánál, 20% nyi kedvezmény-
ben részesülnek.

Ismeretése a keletkezében lévő „Ma- gyar kisbirtokosok országos földhitel- egyesület”-ének.

— Három cikket. —

II.

Sokan mondják, hogy nálunk a ked-
vezőtlen klimatikus viszonyok akadályoz-
zák a mezőgazdaság felvirágzását, s pro-
blematicussá teszik a legokosabb gaz-
dáknak is igyekezetét s beruházásait.
Részben áll ez csak, s ismerjük el, főké-
p azért, mert gazdálkodásunk egyoldalú,
legjobb esetben csak gabonatermelésre
alapított. Nem ismerék — legalább itt az
alföldön — egyetlen gazdaságot sem,
melynek csak 25 százalékja fordították
takarmánytermelésre, holott ez másutt
az 50 százalékot is eléri, sőt meg is
haladja.

Ez más szavakkal annyit tesz, hogy
nincsen marhatenyésztésünk, hogy ennél
fogva földjeink soványodnak, hogy gyenge
földjeinkben a növényzet is gyenge, s
hogy in ultima analysis, a gyenge növény
nem képes a klimatikus befolyásnak, kül-
önösen érési stadiumában ellentállani. De
takarmánytermelésünk nem terjeszthet-
jük ki, mert a termelvényt nincs mivel
elfogyasztani s értékesíteni,
— továbbá képtelenek vagyunk gazdasá-
gunkat cseleszteri eszközökkel s gépekkel
ellátni, mert pénzünk nincsen; — s in-
most értünk el azon ponthoz, melynél a
létesítendő országos földhitel-egyesület
tulajdonképi hivatászerű működése
kezdődik: mindezen hiányokon és bajok-
kon, ha nem is egyszerre, mint egy va-
rázslítésre, hanem lassan-lassan és bizto-
san olesó hitelnyújtás által segíteni.

A magyar kisbirtokosok orsz. föld-
hitel-egyesületének székhelye Budapesten
lesz, de hogy jótéteményeihez könnyen
és olesón hozzáférhessen a kiszágda, az
egész országban, lehetőleg minden nép-
esebb községben fog mezőgazdasági elő-
leg-egyleteket felállítani s szervezni, me-
lyekben vagy melyek által a kisbirtokos
200—5000 forintig terjedő jelzálogi tör-
lesztési kölcsönöket gazdasági beruhá-
zásokra, s ideiglenes kiadások fedezésére,
rövid 3—4 havi lejáratú oleségeket sze-
mélyi hitelre kaphat.

Ez országos intézmény az önszegély
és kölcsönös jótállás elvén alapulván,
csak olyan kisbirtokosnak nyújtatik hitel
az egyesületnél, ki mint rendes tag, a vi-
déki körülmények szerint meghatározandó

50, 100, 150 vagy 200 frtal, mely összeg
vagy egyszerre befizetendő, vagy havon-
kénti 40—80 frtnyi, vagy hetenkénti
10—20 frtnyi részletekben törlesztendő
lesz, belép a társulatba.

A befizetett tagsági díj kamatoz és
évenkénti osztalékban részesül.

Rendes tagok lehetnek a vidéken
iparizók és munkások is, kik azonban ha
földbirtokosok nincsen, csak rövid lejáratú
kölcsönökben részesülhetnek.

Az egyesület forgalmi tőkét képe-
zendik az általa kibocsátandó zálogleve-
lek, a betétek, az alapítványok, s netán a
kormány által nyújtandó kérelmezett se-
gélyösszeg. (600,000 frt.)

Nem tüztem ki feladatomat, az egye-
sület jótéteményeit a legkisebb részlete-
kig ismertetni; — a ki bővebb tudomást
óhajt szeretni egész szervezetről, annak
ajánlom az alapszabályok elolvasását, —
de nem hagyhatom említés nélkül azon
humanitáns intézkedését az egyesület-
nek, mely szerint rövidebb és h szabb
időtartamra egyes községeknek is nyujt
kölcsönöket készpénzben, (inség, tizkár-
ok, vagy egyéb elemi csapások által sujt-
ott lakosaik segélyezésére, — takarék
magtárak létesítésére, — mezőgazdasági
érdekeik előmozdítására, — népiszkolák
épitése, vagy egyéb közéletjeikre), jelzá-
logi biztosíték mellett vagy a nélkül is,
ha a kölcsönökre és járulékaiknak fizetését
a lakoságra történt kivetés utján bizto-
sítják; — nemkülönben azon tódvs in-
tézkedését, hogy esetenként véletlen csa-
pások által sujtott egyes tagjait ingyen-
segélyben részesítendi.

Most még csak azon kedvezménye-
ket és kiváltságokat óhajtom a t. gazda-
közönséggel tudatni, melyeket az egye-
sület a törvényhozástól kérelmez.

1. A „Magyar földhitel-intézet”-ről
szóló 1871. évi 34 törvecikk hatálya a
„Magyar kisbirtokosok orsz. földhitel-
egyesület”-ére és a szövetségébe tartozó
önszegély-hitelegyletekre is terjesztes-
sék ki.

2. A hiteles telekkönyvi kivonatok,
melyek akár a központi egyesületnél,
akár a vidéki hitel-egyleteknél kieszköz-
lendő 1000 frton aluli kölcsön-kérelmek-
hez szükségesletnek, bélyegmentesen adas-
zanak ki.

3. Az 1000 frton alóli kölcsön-öss-
szegről szóló kötvényeken az adós név-
aláírása bélyegmentesen hitelesítették.

4. Az egyesület s a szövetségébe tar-

tozó vidéki önszegély-hitelegyletek javára
szóló 1000 frton alóli zálogjog-bekebelezé-
sek, mint az azok törlesztés kérvényező be-
adványok mellékleteikkel együtt bélyeg-
mentesek legyenek.

5. Az egyesület vagy a szövetségébe
tartozó hitel-egyletek részére kiállított
kötvények alapján a késedelmes adósok
és azok kezesei ellen, a lejárt tókére s an-
nak járulékaire nézve egyenesen végre-
hajtás eszközölthessék.

6. Az egyesületnek s a vidéki egye-
leteknek minden hivatalos levelezése, s
1000 frton aluli pénz- vagy érték külde-
ményei postavétel-bérmentesek legyenek.

7. Minden hivatalos távirányvelei 50
százalékos díjelengedésben részesüljenek.

8. Ha az egyesület szövetségébe tar-
tozó önszegély-hitelegyletek tagjai, vagy
az egylet igazgató bizottsága s a tagok
között, az alapszabályok és utasítások ér-
telmezése felett vita támad, a vita min-
denkor csak az egylet közgyűlésének ha-
tározata által intézethessék el, minden
hatósági és törvényes beavatkozás vagy
perlekedés kizárásával.

(A harmadik és utolsó cikket következik.)

RIMLER PAL.

Jót, vagy semmit.

Mi a legszebb a világon? . . .

Ha valaki, minden pártállása
daczára, pártfelében is, felismeri, ille-
tőleg meg nem tagadja az érde-
met; és —

Mi a legrutabb? . . .

A fennt mondottaknak ellenkezője:
ha valaki csak azért, mert nézetei ta-
lá a másval nem egyöntetiek, álljon ez
felette bármily magasságban, megtámadja,
s elfogultsága közepette még ravatalán
is kérlelhetlen ellenévé válik a kiszen-
vedett — személynék.

Lapunk egyik igen tisztelt előfize-
tője, azért, mert nagy hazánkfa Deák
Ferencz halála emlékeül a „Szab-
olcs” fekete keretben jelent meg,
mert nevezett számunk vezér-költe-
ményében egyik fővárosi munkatár-
unk által, a nagy halott emlékéül ille-
tőleg minden tekintetben megilletőleg
emlékeztünk meg: — e nagy büntünk
miatt megszint előfizetőnek lenni.

Mindenki saját akarata szerint cse-
lekszik, s így ebben senki sem is gá-
tolható.

Ennyit értésére.

Fekete uramtól minden kitelttel.

És ezen nem lehetett segíteni. Ki is se-
gített volna? A ki panaszkodott, az csak
egyszer panaszkodott. Fekete uram nem ke-
re a panaszt, s volt rá gondja, hogy e
kellemetlenségeitől magát megkímélje. Kö-
nyű dolog volt ez nagyon. Ott volt a várcse-
léség, az a néhány havasi oláh, a kik aztán
egy eltették láb alól a szegény panasziót,
mintha soha se lett volna.

Igy volt ez mindenhol, hol a „vén ö-
dög, a kalandos” Zólyomi, mint tulaj-
donos megfordult.

Egy hely volt csak az, mely kivétel ké-
pezett, s ez a sólyomhalmi majorságot. E
majorságnak Zákó uram volt az ur. Hálál
nagyon közelestant Rákóczy fejedelem szemé-
hez, s a szemek víllama elegendő volt a
kényurat mederben tartani, mely ha mégis meg-
bokrosodva, kitört, áttört a gátakon, a tüzés-
sen buzgó, rakoncátlan vérek a tömlőczök
fenekék lehelelteni.

Nemely történetirő szerint a nagy fe-
jedelem fának II. Rákóczy Györgynek erősen
lelkére kőte a kalandos Zólyomi felett való
szigorú örkédést, s hogy ezt a vilámeszó kényur
nagyon jól tudta, bizonyítja a besztercei vár,
a híres fakópönyeg rendkívüli erdítésé, mely

Mi, mint a nyilvánosság egyik sze-
rény közege, leróttuk a kegyelet adóját.

Hogy az elfogult nézeteik eny-
nyit is sokalnak attól, kit kellőleg meg-
ismeri is gyengék voltak — arról nem
tehetünk.

E lapok szerkesztősége, ha a sza-
vazási urna elé állítatik, vótumát bizo-
nyára ama serpenyőbe dobja, mely a
független elvek mellett állítatott fel, és
ha teljes egy személyben állana is ott,
ámde ez az urna mellett van, nem pe-
dig nagy hazánkfa ravatalánál.

Itt megszűnik minden.

Avagy mit óhajtanak vala ez elfo-
gultak? Azt, hogy midőn megmúl
minden, hogy a midőn független poli-
tika lapjaink is mely gyászborulaton
emlékeznek meg a nagy férfiról, mi,
mint provinciális szerény társadalmi he-
tilap — karnevált csináljunk a nagy
hamvak előtt, mert míg e hamvak egy
életet tartak, amaz életnek politikai
mozdulatai nem mindenben voltak tet-
szősek? Azért, mert nem valjuk az el-
len elveit, magát az embert gyü-
löljük benne még holta után is? . . .
Avagy hullát dobáljunk sárral, egy —
a tények igazolása után — szentelt
vált hullát, melyre Magyarország kirá-
lynéja tette le az olesó koszort? —
nem uraim, ily bünt senki kedvéért sem
követünk el!

Névté tehát, kívánatán, az előfize-
tők sorából kitörültük.

Angyal Gyula.

A fővárosból.

Egyazonos helyen, honnan pár nap előtt
a nemzet nagy halottját kikísérte, a hét utolsó
napján: vasárnap, február 6-án kegyelet
emléknapot ült meg a Kisfaludy-társaság —
Kisfaludy Károly születése évfordulóján mindig
összegyűlnek a tagok az akadémia dísztermé-
ben, s értekezések és költemény felolvasása
által emelik az ünnepey komolyságát.

A magyar tud. akadémia díszterme tele
volt az idén is díszes hallgató közönséggel, s
különösen a szépnem tanusított nagy érdekel-
tet a szépirodalom e nagy ünnepey iránt.

Kévséssel 10 óra után a Toldy halála után
előlki székre megválasztott: Lukács Móricz
elfoglalta díszes helyét s elugott hanggal és
lélekkel nyitotta meg az ülést. Egy ült előlki
székén ösbzevgyült haju örségével, mint egy
megtestesült traditio. Remek beszédében jele-
sen fejtegette a mai helyzetet; párluzamot
vont az egy pár évtizeddel ezelőtti és a mostani
kor közt. „Akkor a kezdet nehézségeivel
küzdöttünk, — szolt megnyitó beszédében,
— most úgy érezzük magunkat, mintha a föld

főleg Fekete uram várnagysága alatt vette
kezdetét.

II. Rákóczy figyelme nem kis részben
terjedt ki Zólyomra, s vadászati alkalmával
nem egyszer tűzte ezülv a kényurat tettei-
ért felelőségére vonni, mely azonban sohasem
sikerült. Ily ezülv vadászata: az volt amaz is,
melynek egyik éjé a besztercei halász kunyhó-
jában tölte.

Azomban mindhiába, Zólyomi elkerülte a
kelepetét, különösen a tömlőczből törtant leg-
utóbbi szökése óta, nikor, hogy magát hiteles
nyilvánította, ruhát egy szolga vérelve be-
keverve egy sziklaköbe helyézt, mint sze-
rencés szökésének, szabadulásának bizonyítékát.

E börtönből való megmenekülése, meg-
javulása feletti ígért folytán egyedül a nagy
fejedelemnek, Lóránfy Zsuzsannának volt
köszönhető, mely kegyességet azonban Zólyomi
visszaesett kalandorságával hálát nem.

Ekkor tünt fel aztán, mint kísértet a
várakán, s ez időben jelent meg rémként a
vidéken, midőn mindenki halottának hívte.
És Zólyomi! . . . Zólyomi igen jól fel-
hasznalta e hiedelmet. Szaklált, mely aggra-
kon folytán roppant haszonná nőtt, mely
azonban ez agkor daczára még távol állt az
öszülestől — azt befébrítve, teljesen meg-
alapította a nép rettegését.

TÁRCZA.

A besztercei halász.

— Regény. —

Írta: **Angyal Gyula.**

(Folytatás.)

VI.

Beszterecz, honnan a vár nevét nyéré,
már történelmünk idejében is állott elsórtant,
kised kunyhóival a vártól mintegy néhány
száz lépésre.

Szerényen és szegényen, mert hiszen ki
lett volna ott gazdag, hol a kalandos Zólyomi
sáfszke állott.

Lakosai halászatból s némi csekély ba-
romtenyésztésből éltek; azonban a legnagyobb
rettegésben, mert habár a várhadnagynak, ne-
mes Fekete János uramnak az urasági adót
pontosan le is fizették, a csekély maradékok
mégis rejtgetni kellett.

Fekete ura a várhadnagy, Zólyominak
tökéletes hasonmása volt. Ravasz, alattomos
s a legnagyobb mértékben szivtelen. Jaj volt

ama szegény adózónak, ki e bánásmódja fe-
lett feljajdulni merészelt.

Ha a szegény adózók adójukat évente
háromszor-négyyszer le nem rótták, az csak
Fekete uramnak volt köszönhető.

A szegény nép tehát csak fizetett, el-
ve az utolsó falatot is családjától, mert Fe-
kete uram így akarta.

Ha aztán valaki már teljességgel képte-
len volt a fizetésre, azt kézimunkájával kel-
lerónia volt. Ha a híres fakópönyegen elég dol-
goni való. Ha elkészült az egyik sáncz, jött
a másik s így tovább, a mit aztán mind a
szegény környékbeli népek, főleg a kéznél
lévő beszterceieknek kelte csinálni.

És miért mindez? Olyan volt már az a
fakópönyeg, hogy zughyeleit Zólyomin kívül
csak az isten és némileg Fekete uram tudta,
de azért, egyik rejtélyesebb munklát a másikat
követte.

Senki sem kérdezte miért. — Minek is
kérdzete volna? Fekete uram nagyon keveset
szokott beszélni, a feleletet pedig épen a csá-
nkja nyelére bízta.

Megtörtént, hogy a környék lakói na-
pánjuk helyett véres fejeiket vitték hazá öv-
knek, de azért örültek, hogy legalább azt is
hazavitték. Hátha kimaradtak volna egészen,
örökre?

ingna alattunk. Azonban hiszünk, hogy a jelen jobb, mint a minők látszik; hogy a lát-szolagos sülvédés, nem sülvédés tulajdonképen, hanem csak megállapodás. Csüggesztöbük látjuk a helyzetet, mint a minő. Azután a társaság fiatal tagjaihoz és az egész ifjúsgához fordulva, lelkes szavakkal buzdítja őket, hogy bátor lélekkel küzdjenek, mint ők a régiak. Beszéde végén zanjong melegséggel, ifjú tüzzel emlékeztet meg a nemzet nagy halottjairól Deák Ferenczről.

Az új elnök e derék monddókat látszik lelkes éljenekkel fogadta a közönség s a társulat tagjai, kik mindnyájan igyekeztek vele kezefogni. Ezután Greguss Ágost főtűkár olvasta fel jelentését a társaság elnökétől. Hivatalos jelentését azon újabb lépések fölélemlésével kezdte meg, melyeket a társaság lefolytatott éven a magyar műveltség érdekében megteint kötelességének tartott.

A társaságnak négy tag halálozott el: Kriza János, Szeberényi Lajos, báró Kemény Zsigmond és Toldy Ferencz; s ugyancsak négy új belső taggal gyarap. Irt Ezek: Balázs Sándor, János beszelezőnk, Beöthy Zsolt az állami-főreáltanoda bölcsész tanára, Dömötör János, és Tóth Ede derék színműírónk.

Greguss ezután áttért az ünnepély egyik legjelentékenyebb tárgyára: Toldy Ferencz felett tartott emlékbeszédre, s ugyanazon helyről, honnan pár év előtt jubileuma alkalmával oly örömmel üdvözölte, a közgyűlés ünnepélyes csendjében koszorút tesz Toldy sírjára, mely koszorú az a hallhatatlan érdemeinek leveleiből van fonva. „Toldy élete — mondja beszéde végén Greguss — sikeres hosszú sora. Az ő szíves tevékenysége, máskis kitartása ellenében áll a hirted magyar szalmatüsz. Toldyról emlékezve nem kívánhatunk jobbat, mint azt: Vajha gyermekeink oly hontiak, munkások és boldogok lennének, mint ő volt!”

Gregussnak e zajos tetszésben részesült emlékbeszéd után, Zichy Antalt olvasott fel egy „Deák Ferenczről” irt szép költeményt. Ezután Rákosi Jenő a népszínház igazgatója s a társulat jeles tagja olvasta fel „Hamlet és Ophelia” című érdekes aethaetikaírt értekezését. Utána Gyulai Pál a társaság alelnöké mutatta be „Szilveszter éjszakáján” című költeményét. E költemény hatását nem kísértem leírni, csak annyit jegyzek meg róla, hogy nagy sensatiót keltett, s őszinte tapsokban és éjféntekében részesült.

Vége Beöthy Zsolt új másodikírt tett jelentését a mult évi két pályázat eredményéről. A jutalomnyertes pályamunkák jellegés levelei felbontatva, a szónoki munka díját Szász Károly nyerte el: „Toldy Ferencz” című szónoki beszédével. — A kisebb költői beszéltre kitűzött jutalmat Fejes István sátoraljnálhelyi ref. lelkész nyerte el. „Egy szép asszony” című költői beszédével.

Új pályá díjait kitűzött: „egy humoros vagy komikai kisebb költői elbeszélés: 25 arany.

Ennek kihirdetése után a díszülés véget ért.

Solyom Jenő

CSARNOK.

Írás, gyorsírás, nyomdászat.

— Ismeretterjesztő czírk, —

irta: Mihályi József, tanár.

(Vége.)

Guttenberg János igen régi, tekintélyes családnak volt ivadéka. Atyja Gensfleisch Frigyes, anyja Weirichin Erzsébet volt. Miután anyja menyasszonyi ajándékkul kapta a zum Gudenberg” című mainzi házát, innen nevezte magát gyermekök „Henne (Johannes) Gensfleisch zum Guttenberg. Születési évét meg nem határozhatjuk, valószínű, hogy a 15-ik század első éveiben született. Vagy 20 éves lehetett, midőn a Guttenberg család is menekült Mainzba, a nemesi családok ellen támasztott zavargások következtében. Ezután 14 évre feltűnik Straszb-

burgban, hol különféle gépies mesterségekkel foglalkozott s így pénzt szerzett. E körülményeket arra bírt, hogy Guttenberggel társaszkodásra lépjenek, s ő azokat tanpénzért drágakövek kőszőrésére és tükörkészítésre tanította. A résztvevők azonban csakhamar észrevették, hogy Guttenbergnek van valami titkos mestersége is, s ostromlóni kezdtek, hogy azt is közölje velök. Ő engedett és egy új szerződésben lekötelezte magát annak közlésére is titoktartás feltétele alatt. E mesterség a könyvnyomatás eszközeinek elköszítésére volt. A társaság most hozzáfogott az előkészítésekhez, hanem egyik tagoknak Dritzhenek halála, ennek örökösai részéről támogatást juttatni követelések következtében megzavarta munkájokat; Guttenberg a formakészletet beolvastotta, a felállított sajtót szétvette, hogy títka idő előtt napfényre ne jöjjön, s erre ugylátszik a társaság is szétoszlott anélkül, hogy valami gyakorlati eredményre jutott volna.

Guttenberg ezután ismét magára hagyta 1445. évben szülővárosába Mainzban, s ott egy gazdag mainzi polgárral, Faust Jánossal joztudással szövetkezett egy nyomdának felállítására. Nem sokára társaságukba felvettek Schöffert Pétert, egy szpirot, ki Guttenbergnek lényeges szolgálatakat tett. Így az értelmiségnek az anyagi pénzerővel szövetkezve, sikerült 1452-ben a könyvnyomatás minden akadályait leküzdeni, s hozzá lehetett fogni egy nagyobb munka nyomatásához, s ez a biblia volt. A munka szépen folyt, a biblikának már 12 íve készlen állott, midőn társainak rozslékiségé Guttenbergert találmánya gyümölcsének élvezetétől megfosztotta Faust és időközben jévévél tett Schöffert a titkot már bírták, nekik Guttenberg felelősségét lett. Faust állítani kezdé, hogy a nyomatás sokba kerül, és követelni kezdé a befektetett pénzt és annak kamatait, mielőtt legkisebb hasznót húztak volna a nyomatásból. A legszívtelenebbné uszorsá módjára 2026 frtot követelt Guttenberg, s midőn ez az összegget letenni nem tudta, a mainzi törvényssék által annak kifizetésére marasztalt. Lefelalták nyomdáját, a biblikának eddigi nyomtatványát, s ő ismét, s már most hajlott korában, mindenétől megfosztva, magára hagyta megfosztott eldigi minden gondjainak és fáradszának gyümölcsétől. A lelketelek a biblia nyomatását befejezték s abból nagy hasznót húztak. E biblikának 16 példánya maradt fenn egész a mi korunkig s leginkább Angol- és Franciaországban vannak. Mainzban egy példány sincs, az utolsót Thionville francia bíró, az első francia forradalomban ellopota, s eladta Angolországban 4500 frton.

Guttenberg pedig még ekkor sem esett kétségbe, szövetkezett egy vagonos és értelmes férival, Humery tudorral egy oly nyomda felállítására, s ha bár sok fáradsággal, mert mindent saját kezével kellett készítenie, őt év alatt felszerelte műhelyét, s 1460-ikban ebből került ki Guttenbergnek első és egyedüli nyomdai műve egy latin nyelvűtán és nyelvészeti szótár ezen cím alatt: Joannis de Balbis de Janua, Summa quae vocatur Catholicon.

Az 1465-ik évvel egy oly fordulat állott be Guttenberg életében, mely őt a könyvnyomatástól elvonta. Nassaui választó fejedelem, Adolf kinevezte őt udvari lovagjává elrhosszúglani nyugdíjjal Átkötözött Eltvil-lebe a választó fejedelem udvarába, de ott csak pár évig élt, mert már 1468-ik év február havában megszunt élni. Temetelm Mainzban a családi sírboltba tetették örök nyugalomra.

Hőzagosan maradt ugyan reánk e jeles férfiak életrajza, de a kevés is, mit róla tudunk, teljes mértékben képes részvénytök felkeltani. Az ő sorsa hasonló anyni sok felkeltető és föltaláló sorsához, mely abban áll, hogy teljes életén át küzd találmányának, mely tisztán lebeg szeméi előtt, dleltébeletén, s midőn fáradozást már siker koronázza, mégis szedik le munkásságának gyümölcsét. Más a feltalálás dicsőségét is elvittatik Schöffert fiai, s Guttenberg neve feledésbe ment.

— Isten áldja kigyulmeteket. — Szóit a férú, alázattal — szállás keresnének, ha adnának kegyelmeitek.

— Szálást-e? — sohajt a kunyhó egyik szögletéből felemelkedő étes nő, lecsüggesztett fővel közelede feléjük. — Adunk, adunk... ha ugyan megelégszenek azzal kellemetek. ... Lépjének beljbb.

A kunyhó belseje hasonlított szegényes külsőjéhez. Üres volt, minden butor nélkül, csupán egyik szögletében volt egy rozszat, egykényből fonott nyughely s néhány fűrészelt fatörzs, mely a fölbvert lábakon nyugvó asztal körül hengergett.

Az említett szalmaöng nehéz, fájdalmas nyugóst lehet hallani.

— Adunk, adunk, — folytatja ismét a jósvivő szegény öreg. — Ugyis mindig eszik fogunk! . . . legalább lesz kinek a kidülték helyét elfoglalni, lesz kinek panszolodni.

Az idegen arczán egy fájdalmas érzet szülté mosoly vonult keresztül.

— Lesz kinek helytállani, panszolodni! — gondolta. — Igen, lesz! . . . Szegény jó asszony te, hát mi kinek panszolodjunk!

— Hogy érted e panaszt, jó asszony?

— Kérdé aztán az idegen, a szegény nő felé fordulva.

— Hogy értem! . . . nézzén csak ke-

csak újabb kutatásoknak sikerült nevéet az enyészettől megmenteni.

A könyvnyomatás maga rendkívüli sebeséggel terjedt Európának minden míveltebb országában. Német-, Francia- és Olaszországban egymással vellekedtek díszbe-bb könyvek előállításában, s valóten e mesterség, életének első századában, oly tökélyre vergődött, hogy alig hagyott valami kívánni valót hátra. Igen koronositott meg a könyvnyomatás hazánkban is. Már 1472-ben Geréb László budai prépost az országba hívta H e s z a N d r á s y o m d á s z t, — ki is Budán könyvnyomatást műhelyt állított, melyből először a budai krónika került ki latin nyelven. Kikerült-e magyar könyv e nyomdából, bizonytalan, s így a legregibb magyar nyomtatványunk a sz. István jobb kezéről írt éneket kell tartanunk, mely Norinbergban 1484-ben nyomtatott, s melynek első versszaka így hangzott:

„O deschesoeges zenth hó keez, melet magiar chaitva neuz, draaga genche neepunkne nag' eoreome ziveunkne.”

Oh dicsőségés szent jobb kéz, Melyet magyar óhajtvá néz, Drága kinsé nepünknek, Nagy öröme szívünknek.

Legelőnebben kezíték a nyomdák működni a hitványok megdúltával ugy külföldön, valamint hazánkban is. Csupán a protestánsok szolgálatában hazánkban 22 nyomda működött, ide nem érve azokat, melyek a katolikusok bírtokában voltak; akkor még a nyomdákna is felekezeti színezetük volt.

Irene rövid vázlatban története az emberi mívelődés hathatós tényezőinek, az írás, gyorsírás és nyomdászatnak. Altaluk a tudomány, mely eleinte csak egyes kiváltságos osztályok kinsé volt, — mindig szélesebb körben terjedt, s lassanként az összes emberiség bírtokává lesz.

(F. P.) 1869. december hó vége felé általános izgatottságban tarták Pest közönsége. Vogt Károly, ez európai hírtudós, felolvasásai az „emberi nem rekonszágáról a majmokkal.”

Leszállott az őstörténet sötét aknáiba, s onnan hozta fel bizonyítékait.

Deák halja, hogy az egyik miniszter nem szereti Vogtot; — mert hát ez pénztért tart felolvasásokat mindenfelé.

— Komolyan haragszol Vogtra? — kérdi Deák tőle.

— Bizony! — felelt amaz.

— Meghiszem azt. De nem azért haragszol te rá, — jegyzi meg a jobboldal vezére mosolyogva.

— Hát ugyan miért? — kérdi ő excellentiája.

— Hát csak azért, mert Vogt elárulta családi titkaidat.

1865-ben a lég ugyan már telve volt kigyézési hírekkel; de a föld még mindig spikletől hemzsegett.

A régi „Presse” levelezője épen — midőn látogatást végezve — indulni készült, lép be Deákhoz egy magas állású ur (t. i. egy mikor áll, akkor megúrti a hat láb magasságot) s kérdi Deáktól, hogy ki volt ez az eltávozott idegen?

Deák kedélyes humorával azt feleli neki rá:

— Ez volt Lustkandel.

— Ah! És mit akar itt?

— Lejött alkudozni.

A magas állású ur alig is várhatta, hogy megint előfordihassa a kilincsét.

Sietett ostromléptekkel föl a casinoba. Megállhatta, hogy odáig senkinek sem szólt; de ott aztán megadta magának azt az elégtételt, hogy egy ily fontos üjségot, a mit ő tudott meg első kézből, mentül nagyobb dimenziókban elterjeszteszen.

Ott víz-tzetett pedig egy asztalnál három sima homloku öreg urral egy szintén sima

gyelmed ama szögletbe. Szegény uratam épen tegnap verték végig az oáóók.

— Oláhok? . . .

— Ah, kegyelmeitek messziről jöhettek, ha Zólyomi uram eskányosainak híret sem hallották, vagy tán még magának Zólyominak sem! . . .

— Nem hallottuk, jó asszony!

— Hm, nem is ke! azt hallani, csak látni. Ott van ni! . . . a miért nem akartuk leüzneti őstűdör is a taksát, Fekete uram fube vetette az uratam.

— Fekete! . . . és ki az a Fekete? — kérdi az idegen, megborzadva bár amaz emberetlen kegyelenségben, de mégis titkos bszájútló vezéreltetve, nemével a szigoruan elpalástolt előleges örömnök.

Ama fájdalomtól teljesen roncsolt képi nő, mely az idegen karjára támaszkodva jött a kunyhóhoz, s mely most a tüzelőhely széles parkányzántán állt helyett — a jóvevénynek e titkoszír mosolygallant meglátszott érieni.

— Ki az a Fekete? . . . kérdik kegyelmeitek! . . . az a pokol fajzat, az a lélek nélküli vadállat — mely a „v é n ö r d ö g”-nek oly há segédjévé alakzott!

— Anyuk, anyuk! a hátha hallgatnál? — szól alig hallhatóan a beteg, félve, hogy a földnek, a falnak és mindennek füle van.

homloku ifju ur, ki a jól értesült hír szerint, ugyancsak a régi „Presse”-nek volt, de „titkos” levelezője.

Hát a mint meghallji Szemfűl ur ezt a hírdöntést, oda háta mögött, egyszerű előveszi a fogfájás; engedelmet kér: ő egy kicsit haza megy, kreozt-olajat kell gypattal a fogára tenni, de mindjárt visszajön, addig játsszunk strohmandival.

Onnan pedig aztán vágatottt egyenesen a távirat-hivatalba táviratozni a „Pressenek”: „Pest. Lustkandel hier. Mit Deák unterhandelt. Beste Quelle. Resultat gleich erfahre.”

Mr e visszatért a casinoba, már akkor Deák maga is ott volt; ott ált mint rendezés, a zöld divánon; körülötte egy csoport ismerős, a kik több-kevésbé hangosan mosolyogtak valami fölött.

Szemfűl ur leült az elhagyott helyére, s míg a kártyákat fölcsődte, oda helyezte a fülét, hogy mit lehetne még többet is megtudni erről a tárgyról?

Hát már akkor a magas állású ur maga beszélté ott a többieknek maiv szankodással, hogy milyen szépen fellovalta ő a publikumot ezzel a Lustkandelrel, s hogy felüllette őt magát is Deák a magas lora!

Szemfűl urak egy egyszerű benyallott megint fogába a fájás, pedig épen „sans atout”-t mondott.

Ott hagyta újra a whisztet; fiakkerbe vette magát, nyargalt a telegramja után: „halt's'n auf!”

Gyorsan utána a másikat, mig ki nem nyomtatják azt az első!

„Ist nicht wahr. Kein Lustkandel. Deák nach ur Faxen.”

Deáktól pedig a magas állású ur komolyan kezdé fenyegetni, hogy nem bánja, de már mo-t ezútt minden üjség tele lesz, hogy Deák Lustkandelrel egyezkedik. — Ó oka nem lesz.

— Nem tesz semmit, — mondá Deák napéjegyzetői flegmájával — majd demontirozzuk!

„Utazás a föld körül 80 nap alatt”

Ez a debreczeni színház legnevezetesebb üdonsága, mely a mult heten téz előadásban került színp. E darabot Párisban két évig minden nap, két év előtt Beesben egész nyáron, s ez idén a fővárosban egy egész hónap át adták, mindig tel színház előtt. A darab kiállítását Bröschy, Kantzky és Burgbárt bécsi udvari festők készítették, mely mintegy 40,000 frtba került. Ezt a kiállítást mindenütt szerzte meg Temesvári ur, a debreczeni színház igazgatója, s ezzel adták a darab-t mindig színpot háza előtt. Olvasóink közül, sokan nem láthatták a darabot; nem mulasztjuk el tehát azt örökkel röviden megismertetni, s nem kiméljük meg magunkat attól a fáradságtól sem, hogy — a földet körül utazzuk.

Lássuk tehát, miből áll ez a csodálk határos színmű, melynek előadói közt egy élő elefant is szerepel, s bögésével oly hatást gyakorol, minőt meg egy tragikus hős so volt képes kivívni. „Lady Kennedy” (igy hívják ez országos művészt) ily hangzall rendelkezik, hogyha megszólal, hangja (ha sokat nem mondó!) tán meg Nyiregyházára is elhallik. Mily hangos reclame ez egy szindarabnak! Tessék csak észintén megmondani, szurul-e egy ily mű meg a journalisták tollperzsejére? Ugy-e nem? Csak a „Bem apó” ágyuzásava gyakorolt ehhez majdnem hasonlít.

De hát utazzunk Verne Gyulával, kinek „Le tour du monde” regénye után, Csépreghy általoudzásban került a darab színp; utazzunk vele a föld körül, mint hajdan egy akadémiai tudosunk Ampérrel Rómában.

Phileas Fogg — ez az angol Zubovics — a londoni eccentric clubb néhány dugszdag tagjával egy millióban fogad, hogy egy októberi napon este 9 órakor elindulva, pontban

9 Pest. Lustkandel itt. Deakak alkudozik. Legjólabb forrásból. Erdeméget rogtán megtudom.

9 Senn igaz. Sines Lustkandel. Deak csak tréfál.

— Oh, vagy igaz . . . Háiba! szinte jól esik, ha az ember kifőzhető magát! . . . Helyékek kegyelmeitek, szinte jól esik a lelkenek. De hát honnan is jönnek? . . . messziről, ugye bizony?

— Messziről ám! . . . Székesvára vidékéről.

— Talán megégték? Beleégett mindenök ugye? . . . kinsük, gyermekek?

A vüle len kérdés nagyon találó volt. A tüzhely parkányán üő idegen nő gépiesen emelkedett fel helyéből, s indult a kunyhó asszonya felé.

— Honnan tudod te azt! — kiált aztán hirtelen, újjával felé mutatva, mely mozdulatul az egészen megrettent.

Az idegen férfiú lépett elő.

— Semmi, semmi! — szó; — e jó asszony azt csak kérdé; s hogy eltalálta, miszint Székesváron csakugyan szerencsétlenül járhattunk, azt arczunk bánatos tükrekből olvasta le. Nemde jó asszony?

A szegény megrémült nő igenlően intett fejével.

— Sokszor megtörténnk, — folytató az idegen, mintegy nyugalomra intvén azzal hóbörgő társát, — hogy a szerencsétlenek állapota, már arcaikról is leolvasható.

(olyt. köv.)

80 nap alatt, az egész földet körül utazza, s ugyanazon órában, midőn elindult, ismét be-
toppant a klubba.

Philéas Fogg ur borzató adakályon hajta meg keresztül, a lány tableux, mind-
megamnyi óriás kaland, melyeket szolgálja, az
görkévi vég Passépartout híven megszögve vele,
(mert egyedül talán nem is győzné.) Afrika,
Azsia és Amerika bőven szolgáltatják az anyagot;
látunk földet, vizet, embereket, vadakat,
és — baletet. Szezből a csatornák percek
alatt eljutunk Calcutába, Bombayba, itt a lo-
vagiás Fogg ur tüzhálókat ment meg egy szép
rajha özvegyet, ki elefánt hátán lovagol a
Wisnu templomába. A szép özvegy szinte oly
szép leányzóval (Passépartout jegyével) —
házból — a lord utítására szegődik, s a tüz-
halál kellemetőségét kikerülve, a lord vizre
viszi a szép özvegyt... értjük a tengerre;
a mi után egy kis kirándulást téve a borneoi
kizsáigazgatóra, meg nem állnak, míg el nem
érjük San-Francisco. Az a borneoi kizsáigazgató
iszony látnyá. A szinpad sziklákon és fákön
csak nyi kúznak, másznak az óriási kigyok,
(persze csak gépzési teremtmények) mint egy-
egy pázsitos domblátán tavasszal a bányá... —
A Pacific-vasútlínia is utazónk anyját, a meny-
nyit a szinpad hűsége megened, de már ez a
rövid vonal is elég arra, hogy azok a gozszt
néző úrindok megtámadjanak. Egy pár utast,
— hogy ezen a tanulmányban is részeshöljk —
scalpiroznak. Állg estünk túl ezen az ézeve-
ten, ismét a tengeren vagyunk, még pedig
csupa regényességből oly hajón, melynek gőz-
katiána csakhamar explodál, de természetesen
se nekünk, se Fogg urnak és társainak nem
esik legkéisebb baja, mert a jóvá tableuxban
egy könnyed bárkán Liverpoolból kél megér-
kezni, hol a világító torony egész tisztel-
lettel fogad bennünket, Liverpoolban Fogg ur
már csak egy puskalövésre van a fogadott
milliótól: de ő hátum! Né tudalónképen itt
következ a drámai peripetia!

Fogg urat egész utjában egy híres angol
"fogd meg" követi, a ki azt hiszi, hogy a
nemes lord valami Verwaltungsratb, Grúnder,
vagy "borraváló" miniszter és minden lépten
nyomon el akarja csípni, de a különben buzgó
és lelkiismeretes detektivre annyira hatnak a
szókédeseleő dekorációk, hogy remesien elhá-
meszködik, és mire baramutatóból fölocsul, Fogg ur
Passépartout-val és a két szép rajah néző
már keréket előtett, Liverpoolban végre meg-
csipné... — de a világító-torony lámpája abban
a pillanatban elcsúszik, s "fogd meg" uram
annak rende szerint sötétben marad, de így
elszalszítja a lordot, a ki az utolsó tableuxban
ham úmeprelesen megjelen a londoni excentric-
clubban, hogy fogadótól a megnyert mil-
ioncassija. Ekkor pontban 9 óra, t. i. a klub
óraján, mert a szülőz őrája 11-et mutat.
Csakugyan az idő késő. Én a mest elmond-
tam. Most már tehát: jó éjszakát nyjas ol-
vasóim!

B. Gy.

Fővárosi hírek.

— **Nagyon szép.** A fővárosi iskolák-
több olyt egyen választott be, kik magyarul
nem tudnak. Így respektálják Budapesten a
törvényt?

— **A philadelphiai világiállítás költségei**
6.724,850 dollárt tesznek ki. Csinos kis összeg,
hanem birja a köztársaság.

UJDONSÁGOK.

— **A földmívelés-, ipar- és keresk. mi-
niszter f.** évi 2162. sz. alatt a következő kör-
levelet menesztette valamennyi kereskedelmi
kamaraóhoz: „Mintán 1876. évi január hó 1. évi
a mérterendszer szerint mértékek és súlyok
általános használata kötelezőleg lépett életbe,
szükségesek válik, hogy az 1874. évi VIII. t. c.
szellemében megtéessenek mind zón intézkedé-
ések, melyek a vendéglobben és kormacsban
használandó boros palackok, valam ut a serevs
és boros poharak nagyságának s a mérték he-
lyes voltának szabályozására és biztosítására
szolgálnak. Rendelet: a vendéglobben és kormac-
sokban használandó boros palackok, valamint
a serevs és boros poharak nagyságának, s a
mérték helyes voltának szabályozását és bizo-
sítását illetőleg. 1. §. A vendéglobben, kormac-
sokban és minden olyan nyilvános helyen, hol
közönségesen bort mérnek, a boros palackok
nyakán marandólag és választatlanul megje-
leendő a mérték határa egy centiméter hosz-
sú, a palack szájjával párhuzamosan fekvő vo-
nálnál és ezen vonás s a palack szája közl
legyen legalább annyi tér, hogy a palackot be-
lehessen dugazsolin. Kivétnek ezen szabály
aól a finom borral töltött palackok, melyeket
a termelőök erősen beidagazsolin, lepecsételve
vagy más alkalmas módon marandólag el-
zárván, az eredei cég jégvéléllé vá, hoznak
forgalomba. 2. §. A boros poharak 1 liter 0,5
liter és 0,2 liter mrték szerint készítsenek, s
a mérték határa egy centiméter hoszsu s a
pohár felső szélével párhuzamos vonással ma-
randólag és elválaszthatlanul megjelöltessék.
de a vonás s a pohár széle közt 1 liternél
legalább 20 milliméter, 0,5 liternél legalább 15
milliméter 0,2 liternél legalább 10 milliméter
szélességű ter legyen. 3. §. A serevs poharak
1 liter, 0,5 liter és 0,3 liternyi nagyságban
készítsenek s a mérték határa az előbbeni
pont alatt leirt módon jelöltessék meg (leír-
mó) legalább 12 milliméternyl le maradjon. 4.

§. Ugy a palackoknál, valamint a poharaknál
a mérték neve a vonás alatt marandólag és
elválaszthatlanul fel legyen jegyezve. 5. §. Azon
ívopoharak, melyek a palackok mellé (service
gyántán) adatkak, mértékeknek nem tekinthetők,
hanem csak azon nagyobb poharak, melyekben
az ital palack nélkül kiszolgálatik. 6. §. A
vendéglobben és kormacsban és általában
minden olyan nyilvános helyen, hol közönsé-
esen bort vagy sör mérnek, a régi és új bor és
serevs-poharak mértékeinek összehasonlítását elő-
tűntető táblázatot, (mely az állami közp. mér-
tékhitelesítő m. kir. bizottság igazgatóságánál
felügyelet alatt Posner Károly Lajos budapesti
papírkereskedő kiadó-ában megjelent és egyen-
ként 50 kr-ért megszerezhető) mindenki által
könyven hozzáférhető helyen kifüggesztendő. 5.
§. A vendéglobb felölteleg kormacsros a rend-
őrséggel szemben illetőleg a mérték helyességé-
gét, mért is, ha hiányos vagy ezen szabályzat
határozatainak meg nem felelő mértékeket
használnak, a szabályozott mértékeknek elbo-
zításán kívül még 100 forint terjedtű pénz-
bürrával fenytendő 8. §. A bolokban, gyárak-
ban vagy magánosok birtokában lévő üveg-
edényekre jelen szabályzat nem terjed ki. 9. §.
Ezen szabályzat 1876. évi május hó 1-én köte-
lezőleg léf hatályba.

Szabolcsmegye bizottsága 1876. évi
február 8-án s a következő napokon tartott
közgyűléséből: Olvasottak a m. kir. pénzügy-
miniszternek mult évi 65968. számú alatt kel-
telt leirata, melyben e megye közonségét az 1876.
évi adókövető bizottsággal megalakítása iránt
tenő intézkedésre felhívja. Ezen miniszteri
leirat alapján az államot választmány által ja-
vaslatba hozott következő bizottsági tagok vá-
lasztattak meg az adókövető bizottságra. A
háza d o felszólalómási bizo-
tsághoz: A nyiregházai adókerületbe: elnö-
kük: Márk Frigyes, h. elnökük: Mezőssy
Tamás Kis-Várdai adókerületbe: elnökük: Far-
kas István, h. elnökük: Kastal István, Nagy-
Kállós adókerületbe: elnökük: Deák Ferencz, h.
elnökük: Nagy János, B. Ufjalfi adókerületbe:
elnökük: Csapó István, h. elnökük: Kállai János.
Dobozcseri adókerületbe: elnökük: Zoltán
Ferencz, h. elnökük: Szilcs Lajos, Székelyhíd-
adókerületbe: elnökük: Fényes Kálmán, h. el-
nökük: Horváth József H. Bőszörményi adó-
kerületbe: elnökük: Farkas Lajos, h. elnökük:
Szabó Mihály. — A jövedelm-
adókövető bizottságra. A kiva-
rálati adókerületbe: Rendes tagul: Far-
kas István, Kastal István, póttagul: Horváth
Imre, Lövey Antal. — A nyiregházai adóke-
rületbe rendes tagul: Márk Frigyes, Simon
Endre, póttagul: Liptay Eduárd, Nikelszi
Mátyás. — A nagy-kállós adókerületbe rendes
tagul: Geney Ferencz, Kantay Károly, pótt-
agokul: Deák Ferencz, Nagy János. — B-
ufjalfi kerületbe rendes tagul: Csapó István,
Kállai János, póttagul: if. Ványi Sándor, Sápi
László. — Dobozcseri adókerületbe Zoltán
Ferencz, Szilcs Lajos. — Székelyhíd adóke-
rületbe Szilavi Ferencz, Balla Pál. — H-bő-
szörményi adókerületbe Sáfrány Zsigmond,
Eperjessy Ferencz. — B-újvárosi adókerületbe
Papp Sámuel, László Alajos. — A jöve-
delmi adó felszólalómási bizo-
tsághoz Zoltán Ferencz, Szilcs Lajos. Mi-
ről is az illeto bizottsági tagok jegyzőkönyvi
kivonatot értesítettek, kormányo alispán pe-
dig megbizatik, miszerint netáni lemondások
esetében az úresedésbe jött helyet belátása
szertül töltse be.

— **Az olvasó egyleti táncvigalom** igen
kedélyesen és szép rendben folyt le, a mint
arról minden jelenlevő meggyőződhetett, no de
már a polg. életünk egy némelyikének der-
daj polgári bába nem, a hol tán az esték
között vigan feszletlenül mulatnának; hanem
igen is részt vesznek oly táncvigalomban, a
hol mint a hölgykorszoró uszájái szerese-
zőknek tarthatják, ha kegyelemből táncza bi-
vatnak. — Valóságos ragályos kor az mai
napság hogy a polgár megvetgádjá polgártársát,
ha — edzőből anyagi körülmény k köze jutott
és mennél alacsonyabb származasa, ha mogus
pölczra vergődöt, huszácsában és feufuaköz-
ségiágban lenézi azt az osztályt, mel hol
származott és mely köze nevetett.

(P) **A nyiregházai polg. olvasóegylet** sa-
ját könyvtára javára rendezett táncvigalom
meglehetős eredménnyel folyt le, ha a mai
szük pénzkiszorítók figyelembe vesztük, a
menyiben pénztári bevétel volt 260 ft 60 kr,
4 drb ezüst frt és 1 drb régi huszas. Az ös-
zes kiadás 206 ft 94 kr tett*) és így ma-
radt tiszta jövedelm 53 ft 66 kr 4 drb ezüst
1 frtos és 1 drb régi huszas. Nem mulasztat-
juk el az e alkalommal a rendezés részére el-
ismérésünket kinyilvánítani azon fiadhatatlan
buzgalomról, melyely ezen táncvigalmat a leg
élvezetesebbé tették s egész folyamatt tapinta
tosan vezették. — Elismeréssel kell még me-
gemlékeznünk a megjelent nő korszorúll is, kik
megzenedtek a megjelent nő korszorúll is, kik
megzenedtek a megjelent nő korszorúll is, kik

— **A nyiregházai polgári olvasó-egylet**
javára f. hó 12-én tartott táncvigalom alkalmá-
val felülítették: Takács Géza, Heer Zsig-
mond, Hinsenkamf Adolf, Páicz Lajos, Palicz
János, Friedmann Pép, Matthaeides Gusztáv,
Mikcs János, Török Péter, Benes László, B-
nyírák Gyula, Estes Lajos, Kövér Miklós Leuch-
tman, Karasz István, Stevánki András, Neu-
bauer János, Andrejkovics János, Kuszi János,
Kerekcs Lajos, Krasznay Gábor, György Fe-

*) A kiadás lehetett volna talán keve-
ebb is, mert ez igen-igen sok. Szerk.

rencz, Zajác József, Groák Zsigmond, P. I.
Nikelsky Lajos, Dr. Levy József, Lejtrik Samu,
Barzó János és Joszka Já ós urak egy-egy
frt. Jánoksy András 2 frt. Keresztesy István
Király-teleköl 3 frt. Haas Mór 2 frt. Ró-
szakerti József 10 frt. és Hanyicska János ur
egy darab ezüst huszast. Utólagosan ugyancsak
az egyleti könyvtár javára adoztak: Mányik
József 2 frt, Majersky Béla 2 frt, Ftitkoniedz
Péter 2 frt, Barzó András 2 frt, Hoffmann
Adolf 2 frt, Farbak József 2 frt, Diecz Lajos
2 frt, Jéger József 2 frt. és Takács János ur
Kötájtól 2 frt, a fellíttéssékkal együtt ös-
zesen 65 frt és egy ezüst huszas. Az olvasó
egylet ezen buzgó pártfogó, a nemeslekká ada-
kozók anyagi támogatásukért fojadják az egy-
let érszinte hála köszönetnyilvánítását. — Közli
P a z a r s t v a n egyleti pénztárók.

(R. E.) **Téli vizsgák.** A nyiregházai ág-
ev. elemi iskolákban a tanári kar f. évi január
23-án tartott ülésének határozata szert a t.
iskola tanács jóváhagyásával a f. 1875—76-ik
tanévben február 21-én veszik kezdetűle t ar-
tanak bezárógal márt, 3 ig következő rendben:
Városiak: hétfőn reggel, azaz febr. 21-én Pázár
István, ugyan az nap délut. Hudák György. —
kedd déle. 22-ékn Személy Gyula, u. az n. délu.
Lenhardt Sámuel, szerda, déle. 23. Boczkó Lajos,
u. az n. délu. Gdóvin János, estőrtök d. e.
24. Habzstada Dániel, u. az n. délután Rusza
Endre, péntek d. e. 25. Mraz Károly, u. az n. d.
u. n. Stoffan Lajos, szombat déle. 25-én Diecz
Sámuel, u. az n. délután Gdóvin Endre tanító
kor növendékek által a többi napokon pedig a
tantályi iskola tanitók fogják növendékek vizs-
gátatni. Míróly uo a t. szülek, mint a tan-
gy baráti egész tisztelettel értesítettek.

(M) **A pazonyi ref. hűköszög**, boldogult
József helyére mint halljuk. P o r k o l d á-
József bűd-szent-mihályi segéd lekötés utat
szemelte ki. Ha igaz a hír, csak a legoszinteb-
grömönk fejfezhetik ki fellette. Pazonyi há-
rátnál választása már jobb nem is lehetett, —
mivel a nevezett s. lekötés ur a mellett, hogy
jó szónok, társadalmi- és tudományosan kép-
zett egyén is.

— **Deák Ferencz** nagy hazánkfiért Nap-
koron folyó hó 14-én tartatt meg a gysz-
istenisztelet minden hífelkezetűek által.
egyszersmind elhatározottat, hogy a közeghá-
közis számára a nagy hazafi arczpéke, közad-
kozius utján szeretessék be, — mely adok-
zás meg is kezdetvén, eredménye 8 frt 50 kr,
lett s a netalán még hiányzó összeg további
adalásra maradván fel; — megemlítőnd
azonban még, hogy a gyszünnap alkalmá-
val szintén elhatározottat egy képviselő at-
tal a szegények között a közsg pénzárától
bizonyos pőnzösséget kiosztani, de hogy ne-
vezett összeg mennyit tesz ki, arról beküldő
nem értesített.

— **Meghívó** a megyeháza nagyteremben
folyó évi február 26-án a szabóeszmeyei köz-
körház ruhafelülnányának kibézsítése javára
tartandó zűrtörő táncvigalomra. N.-Kálló,
1876. február hó. Básthy Barna, Dégányi Fe-
rencz, Dr. Jós András, Kocogh Ferencz,
Dr. Lőrncz Gyula, Mesko Elek, Miklós László
rendezők. — Személyleg 2 frt. Csaldégy 5 ft.
Jegyek előre válthatók Ihszda Károly ur
gyógytárában. — Kezdeté 8 és fél órákor. —
Felfűlizzetek köszönettel fogadtának és hir-
lapilag nyilatztának.

— **Kimutatás** a kis-várdai takarekpénz-
tár hatodik évi üzlet-forgalmának és mérlegé-
nek 1875-dik évi december 31-én. — For-
galmi kimutatás 1875. év jan. 1-től decz. 31-ig.
Bevétel: pénztári maradvány 1874. deczember
31-én 808,948, betétek 207,006,70, visszafizet-
telt váltók 1,110,626. — leszámlolási kamat
30,880,75, iratási díj 5803,50, nyomtatvány
díj 3817,57, késedelmi kamat 2772,09, átírási
díj 30. — visszafizett előleg 1760. —
előleg kamat 405,17, kezelési díj 116,39, bé-
nyev illetékben 16,05, visszszámított váltók
52,664,70, összesen 1,423,480 ft 40 kr. Ki-
adás: visszafizett betét 156,525,56, folyó ka-
mat 3750,30, váltókra 1,165,678. — visszatér-
tett kamat 5,54. előlegre 1040. — tiszti
félszékre 3390. — bélyegilletékekre 101,59,
igazgatási költsé ekre 52,71, lakbér 293,33,
jétéknyelcetekra 300. — osztalékra 13,925. —
napiliosokra díjaita 295. — jövedelmi adóba
1635,35, visszszámítolások bevitására 61,114.
pénzkészlet 1875. decz. 31-én 14,909,02,
összesen 1,423,488 ft 40 kr. — Mérleg- s va-
gyon kimutatás 1875. év decz. 31-én. Követe-
lék: pénzkészlet 1875. decz. 31-én 14,909,02,
váltókban 314,183. — előlegedésekben 3885. —
felszerelésekben 10%, 0%-l levonással 823,44,
visszszámítolásokban 28. — 1876. előre fiz.
váltó viszles-ámitolási kamat 161,05, összesen
333,989 ft 48 kr. Tartozás: alaptöke 60,000. —
alptöke kamata 3600. — tőkésített kamat
1875. jun. 30-án 5857,73, tőkésített kamat
1875. decz. 31-én 6923,36, betét 21,629,76.
1876. évre előre fiz. eszámítolási kamat
2286,57, 1876. évre előre fiz. előleg kamat
31,81, fel nem vett osztalék 46. — tartalé-
töke 8085,68, nyugdíjtoke 3618,82, visszszá-
mitolásokra 21,509,75, 1875. évi forgalom jó-
vedelme 11,400. — összesen 333,989 frt 48
kr. — Jövedelmi kimutatás 1875. decz. 31-én.
Tartozás: részvénykamat 3600. — tőkésített
kamat 1875. jun. 30-án 5857,73, tőkésített ka-
mat 1875. decz. 31-én 6923,36, folyó kamat
3750,30, tiszti félszékre 3390. — bélyegilleté-
kekre 85,54, igazgatási költségekre 525,71, fel-
szalérés 10%-től hátszálati levonat 91,49,
lakbér 293,33, tartaléktöke kamata 345,36,
tartaléktöke 10%-től nyereségem illetmény
1983,95, nyugdíjtoke kamata 165,84, nyugdíj-
toke 5%-től nyereségem illetmény 688,60, jó-

teknévezhető adományokra 300. — napiliosok-
díjaita 295. — jövedelmi adóba 1635,35, visz-
leszámlolási kamatok 1869,87, 1875. évi for-
galmi jövedelme 11,400. — összesen 43,201 ft
43 kr. Követelés: leszámlolási kamat 30,234,80,
iratási díj 5803,50, nyomtatvány díj 3817,57,
késedelmi kamat 2772,09, átírási díj 30. —
előleg kamat 427,08, kezelési díj 116,39, ös-
zesen 43,201,43.

— **A nyiregházai ágost. ev. egyháza** ma
deléltől 11 órákor Deák Ferencz elemkéré
gysz-isteniszteletet tart, melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel
meghivatik.

— **Szülesznői nyitány.** A budapesti kir.
m. tudományegyetemen a szülesznői nyári
nyitányokra beiratások f. év február 16-án kez-
dőlegkel Budapest, 1876 febr. 8. Kir. magyar
tud. egyetemi iroda.

— **Az „Önállás” biztosító és hitelintézet**
vidéki harmadik fiókbankja is már O r o s h á-
zán több mint 200 db. részvényűvel, így
több mint 20 ezer frt alappal a napokban
véleg megalakult.

— **Az „Önállás” biztosító és hitelintézet**
szervezője által, ezeltől néhány nappal Búd-
Szent-Mihály közönsége felhívott, hogy tén-
ylegesen, részlegiek aláírása által járulának
hozzá a Nyiregházán fellállítandó fiókbank
megalakításához. Melynek következtén a városi
előjárás felhívott, hogy e tárgyban egy-
gnylés hívna össze. Ezen ügyet a városi elő-
járóság melegen pártolván, a gyűlést össze is
hívta, a hol is határozattá lön: hogy a Nyire-
gházán fellállítandó fiókbankhoz csatlako-
gyszárán azon ok miatt nem járulnak m-rt Nyire-
gházán hozzájuk távol levén, ög maguk hely-
ben fogják azt fellállítani ennek kivételére a
közgyűlés ok tagnál álló bizottságot nevez-
ti ki Szabó Ambrus előkelté alatt Fitos
Ferencz, Rosenberg Móríc, Sándor András és
Kenyeres Sándor tagokból, kik is a nagy köz-
önségre a kellő felvilágosítással ellátván, az
alírásoikat elfogadják. Egyszersmind kimonda-
tott az is, hogy a helyben levő „Népkán”,
melynek alapítóje már 5 ezer frt körül áll,
a fiókbank megalakulása után azonnal be fog
olvasztatni. Nevezetes esemény még itt az,
hogy Lukács Ferencz győztesz ur, a mult
hóban egy „takarekpénztár” felállítását, élet-
beléptetésén munkálkodván, melynek megal-
akításához 2 ezer 15 frtos részvény lett volna
szükséges, de ebből csak 600 darab irván
áll, ezen részvényesek is Lukács Ferencz ur
által felszólítottak az át lépésre. E nemes és
szent ügy ély örös főtársak találván, biztosa-
reményelhető, hogy Búd Szent-Mihályon rövid
idő alatt egy oly erős fiókbank fog alakulni,
mely nemcsak a helybelieknek hanem a szoms-
zéd helységeknek is, mint T.-Búd, T.-Lők,
T.-Dob és Polgárván lakó közönségnek is nagy
hasznára fog szolgálni, mert a részvényes tag-
társak gyors és ocsés kiköszönözés jutván, nem
fognak többé áldozattal esni az uszóra agyon-
szoritó vas karjának. Lukács Ferencz győz-
tesz és Fitos Ferencz népbanki könyve-
zető uraknál az alírások más el is fogadtak,
a kiküldött szervező megbízása folytán.
Nagyon ohajdánk, hogy a fentebbi városok
közönsége mind nagyobb számban tömörüljön,
mind nagyobb alappal alakítsa meg a fiókban-
cot, mint Kisnyiszallas, Oroshaza és Török-Sz.-
Miklós.

— **Hibaigazítás.** Folyó hó 6-án keit 6-ik
számunkban, az újdonsági rovathoz, az „Ön-
állás” biztosító és hitelintézetéről szóló köz-
lésben, a T.-Sz.-Miklósok kinevezett hivatalno-
k nevel közt Sasi Szabó Árpád nevé tveve-
sen élt, e helyett érteendő S a s s y Árpád ke-
rülött igazgató helyettes. Ugyancsak f. hó 13-
án keit 7-ik számunkban, az újdonsági rovat-
ban az „Önállás” biztosító és hitelintézetre
vonatkozó miniszteri rendelet száma nem
29,580, hanem 29,589. számú.

(—) **Más idők, más viszonyok.** Mult
években, ha valamelyik kesző dohánýt be-
adta, rendszeren egy kis pénzösszeget mutatkozott
a közönségen, legalább egy-két hétig. Most?
— Most alig van némi jelensége s teli ar-
tásnak, sőt a pénzintézetek a tajaan ugyan zör-
tegen a dohányszerelmők újabb kölcsönért. —
A pénz, melyet kaptak, csak addig volt óvák,
míg ha a hozták, a következő órában már
megosztottak veök a botosok, korcsmárosok
és uszorosok, — a tulajdonosnak természetesen
semmit nem hagyván.

(—) **Csodabogar.** Heybeli nyomdánk egyik-
kötől következő lakadalmi megbízó látott nap-
világot: „Nyiregházai, február hóban, 1876.
T. cz. az (alaz teljes című) Kedves funk Ger-
zonnak (díktészet név) N. Helenával (almév) f. hó
28-án d. u. 4 órákor a rom. kath. szent
egyházban megfartandó esküvőjét egy kö-
tött nászünnepejére T. s s s u r és családját
tisztelettel meghívjuk N. N. és neje N. N.”
— Nem tudjuk mióta lettünk mi magyarok min-
den nemzetnél nobeliebbek egész annyira, hogy
meg fiai kat is T. cz. megfizetésellen emlitüsk
mások előtt — az egészbe pedig az a legfur-
c-ásabb, hogy a fogalmazás, illetve korrektúra
és revisó a szerkesztő s nyomdafióknak urra föld
bizva, a mint látszik és megbízásnak annyira
megfelelt, hogy a meghívókat most el lehet
hajtatni.

— **A postarabások,** úgy látszik, napirend-
ben vannak. A belügyminiszter e tekintetben
a törvényhatóságokhoz egy rendeletet bocsátott
szét, melyben a postarabások és több esetben
gyilkosságok lehet megzátása czeloatási.

— **Ki mit hoz a hozzá?** Midőn az új
minta-mértékek dívatban, illetoleg — még jóval
a mult évben — megpendítettek, annak
legedül és kizárólagos keszítője csak valami

„Schuck és Schlick” czég lehetett. Ma, midőn már ez a nevezett czég betöltötte mértékével és sulyával széles Magyarországot, megengedett ezek készítése a hazai gyáraknak is. Lám lám, és hogy zülogatnak már iparosaink, hogy nekik nem jut semmi.

(d.) **Rövid öröm** — hosszú bánat. Pármaig azon erős meggyőződésbe valánk, hogy: ime vége a télnek, itt a tavasz, amiért nem csak a poeták epétek, hanem általános óhaj vala. A tél azonban úgy látszik nem akar engedni s el van készülve, hogy — velünk töltsi a farsangot.

(d.) **Folyó hó 8-án** hunyt el Gyulához az ottani férfi, lelkész. Bakó Mihály. A boldogul 13 évig volt a jelzett község papja s birta annak osztalton szeretetét és tisztelét. Áldás és béke a jó öreg porair!

(d.) **Gyulához** csak Gyulához marad mindég. E napokban is kített magáért: ugyanis mint halljuk a f. h. 13-án tartott bálja 130 forintot jövedelmezett. Szép összeg a mai szűk világban!

(d.) **Jákó is készül**, hogy a sokat emlegetett batybálját megtartja mielőbb. Csak rajta, úgy is nem sokára itt a farsang vége.

(d.) **Rohodon** a napokban egy fiatal ember beterválva mészette el torkát. Szomorú tetré-nel okánú gyógyíthatatlan betegségét mondják.

(d.) **Ujlaky Tamás** Petneházi ügyvéd családját érzékeny csapás érte. E napokban temette el szeretett kis leánykáját Erzsikét. Lenjén örök béke a kedves gyermek hanglejt.

— **A dadai középjárás szolgábirának** jelentése szerint, az 1875. December 20-iki tokaji vásár alkalmával Oláh Jánosné gávai lakostól, egy általa ismeretlen nő, 160 forint elozott. Az ismeretlen nő Oláh Jánosnéval a vásárbán ismeretést kötött és őt Gáváig való zakarésni vállalkozott. Utközben egy nálla leveő butykosból, melyben valószínűleg atizatoszer volt, megkínálta Oláh Jánosné, s midőn ez az italtól elalélt, a nála nyakába kötve elhelyezett 160 forint kivetése és őt elalélt állapotban a rakamazok cserjéknél hagyta, hol férje által csak későn találta meg.

— **Ugyancsak** a mondott vásár estején fél hét órakor, azon helyen, hol Oláh Jánosné férje letalálta, Bacsaky András paszabi férfi, tanító lovas szekeren egy paszabi izraelitával hazafele szekerezvén, egy fehér kódnósnő nő lova elé tártogrott, s ott felbukott; a tanító megállította lovát és megszólította a nőt, ha vajjon van-e baja? az asszony nem felelt s szótlanul a ló elé elbotorkált. Erre a tanító folytatta útját, s midőn később hátra nézett látta, hogy már akkor két ember volt az asszony mellett. Gáván aztán észrevette, hogy a szekér hátulján egy zsákba elhelyezett, s gyermek számára vásárolt 30 frt értékű két drb teli bunda elpárolgott. Praktikus tulajok!

— **Furcsa kimenetelű párbaj.** Lugosról írják ez épületes eseményt: Folyó hó 9-én a Lugoshoz közel eső kis erdőben egy párvialdának kellett volna megtörténni. A kihívás oknál azt állítják, hogy a kihívót bizonyos nő, ró ki iránt a kihívó fél érdekel viselkedett, sértő nyilatkozatot tett. A párvialdának korán reggel kellett volna megtörténni, és a vívók, valamint segítőkje a viadal helyén már megjelentek és az előző alkálisságok voltak elfoglalva, midőn oly háborogtas érte őket, melyre legkevésbé sem számítottak. A végpillanathban, midőn az ellenfelek már kardjaikat akarták összemérni, botokkal felgyvertett parasztok jelentek meg, kik a kis farsangot azon ürügy alatt, hogy a téren járkalni tilos, megmádnák s szaladni készítették, mely alatt természetesen egyik-másik háta a parasztok botját is megérezte. Az eseményben pedig az a legszemb, hogy a parasztok a párvialdonal akarók nejei által (mert mindkettő nő) lettek felgadván. kik a készülendő párvialdonal értesülést szenvedvén, ily szokatlan módon térítették észre más nőért összevezett férjeiket.

(d.) **Petneházán**, mint beszélük, a róka ugyancsak lekmarozik a kormány contójára. Közébebe is fényes nappal támadt meg egyik urasági udvarban egy farka libát s kettőt szépen elorozt belőlök.

(—) **Pataky Árpád**, mint értesültünk, egy szimvű fejezett be, illetőleg egy régibb vigjátékát dolgozta át, s azt mostan alkalmassint L. nézi Pál szintársulata fogja színe hozni K e m e s é n vagy Nyirbátó r-ban. A jelzett szimvű ez előtt két évvel a Jászkszáságban többször adták közköválna; hiszük, hogy megnyekben is megnyerendi a közönség tetszését.

— **Nemzeti színészet Komocsné.** Febr. 10-én adott új erőkkel „Szép molnár” vigjáték 3 felvonásban, 1 énekel (sic!) Febr. 12. „Kompanisták” vigj. 1 felvonásban és „Cseledésnyek” szinte 1 felv. vigj. — fele jövedelem a helybeli ref. iskola javára adván. Febr. 13. műkedvelők közreműködésével „A csókos” vigj. 3 felv. (Hát az ígért bírálat és ismertetés hol maradt? Szerk.)

(—) **Nem soká tart a nyíri bor**, — leg-alább ezt hitte egy p—i kézműves, ki dolgozó szerszámaik kezébe sem vette az ószon mindaddig, míg vagy 700 liter borát egészen be nem szedte. Egy halljuk, hogy azon község többi lakosai is szintén így gazdálkodtak idei bortermésökkel, — sőt még a szilviorummal is. — Érdekes volna tudnunk az ottani foryásztás statisztikáját.

(d.) **Ez is jó.** A k—i bálból furcsa ado-

mát beszél a hír. Midőn ugyanis legjavára folyik a vigalom, belép a terembe egy elegans alak. Ki lehet az? Kérkít suttogva. Tamás aztán megcsuga, hogy az nem más mint gr. L. — y M. ki a Tiszát jött vizitálni. Persze lesz általános tintetés, míg végre az ünneplést megokálja az impozans lizelgést s bemutatja magát a publikumnak: mint a g—i jegyző segédjét, s a meghatottságot felváltja az ámulás és bosszúság.

— **Kuriozum.** Hol, hol nem? ez nem sokak tartozik a dologra — bázott a tüzvéri ifjúság. Járta a quadrille, a valzer, a polka, annak rendje és módja szerint — a mint dudák is. Huzta a cigány, csak úgy reszketek belé a falak. Dejszen farsangban így szokás az! Hajrá! egy polkát! A zenészek rákérdeik az u. n. tüzhöz-polkát. Folyik a tánc: kuri jászaja — ahogy lehet. „Tűz van!” kurjant egyszerre egy jó nagyot a zenekar. Uccsz! vessd el magad! — táncos, táncosnak majd-nem nyakát törí valamennyi: úgy rohan kifelé: egy bábeli összevisszaság, egy ideitlen chaosz áll be. A zenészek kacagnak, hogy csak úgy düled belé a szemök. Végre aztán kislül, hogy nincs tűz, csak a zenészeknek kell azt a tüzhöz-polkában kiáltaniok; mert hát úgy kívánja azt a compositió. — Hanem azért egy pár „makkerbör” táncos mégis oda-mozdott hogy „erre-amarra, apátokat tegyék bolondokká!” — Aztán — „hadd szőljék hát az a csónés!”

(d.) **Az a litter!** A b—i bálban történt. X ur megígért egy szép fiatal hölgynek, hogy erősen fog vele táncolni. Mogorva lévén azonban addig Orbán, míg bor nem piroslik az orrán: redensek egy itze borral szokott magának vig kedélyt adni, s kedvet a táncra. Ugy tesz most is. Kér egy itze bort, s adnak neki egy littert. X. ur fölajátja, s ő, kinek gyonra egy hozzá van szokva az itczéhez, mint Stéla baksi utzó, sehogsem igyett meg a litterrel, lévén az másfélser nagyob a magyar itczénél. Mikor aztán táncra került a dolog, X. ur is elmondhatta az egyszerű pappal: hogy míg bírtam, kedvem nem volt, most van kedvem, de nem bírok. Külömben legyen neki megbocsátva az ő vétké?

(—) **Miert halnak az emberek** oly sürűn egyik megyei közöngünkben? Ugy-e barátom azt, mert nagy mértékben fogyasztják a szilviorumot és szesz? „Nem biz, a kérem allasson, hanem hát mint mikor a fűz meg-hámlik, hát bizony hamar kiszárad, hát ott is azért halnak az emberek? — Persze a magyarozón is észrevehető volt a „litter” hatása, — mégpedig már a reggeli órákban.

(—) **Miniszteri díszeböl** volt febr. 10-én a magyar miniszterelnökénél. A vendégek a magyarok voltak s köztük négy baloldali matador. Az étlap pedig imygen szót vala: Potage royale Hors d'oeuvre, Homards, Gefilche a la parisienne, Sauce remoulade, Relevee: Culoite de boeuf en tortue, Entrée: Supreme a la Poulouze Legume; Petits pois a l'Anglaise, Roti Faisants bardés Salade, Entremets: Mousse glacée a l'Americaine, Fromages, Desserts. — Már most találd ki edes magyarom! hogy mit ebédelték a mi derék miniszterünk és honatyánk, és főlébb a magyar nyelv fényes diadalának a felsőbb körökben! — Közelítünk szépen azon korszakhoz, melyről gr. Zay mondta egykor, hogy „azon időben a magyar nyelvet a bocksoros nemesek és — mentették meg.”

(r.) **Érdekes adat** a mult időből. Bóniz Sámuel a magyar tudományok akadémia alapítási alkalmával, mint tizenharmadik szónok, következőleg kezdte el szónoklatát: a Bécsben levő magyar alapítvány Magyarországra áttételét követeli, mert a ki Bécsben tanult, abból a „nemzetiség lassan-lassan kipárolg, gyökereket ver benne az idegenség, és külföldi szeretete.” (Hej de megtestesült igazság.)

(—) **Jaj a pipás magyaroknak!** Folyó hó 7-én tárgyalattak folytatatosan a dobányjévedekről szóló javaslát, s ez alkalommal 151 képviselő, 122 ellen-ben (távol volt több mint 160) elhatározta, hogy a magánhasználatra természetző dobányért az illeték felemeltetésé, mégpedig oly magasra, hogy abból az eddig befolyó szokott összegben felül még 30,000 frt jövedelem legyen az államnak. — Egyik szabadelvű képviselő Boér Antal egész indignatíval monda a tárgyalás közben: „oly rossz a szivar és dobány Magyarországon, hogy becsületes ember nem szívhatja!” Eljen a monopoliom és éljenek az ő profétái a hirhetted trafikkal!

Irodalom és művészet.

— Legelőszőbb magyar folyóirat. Egész évre csak 2 forint. Egy évben 12 füzet, a „Magyar ember könyvtára” című, havonként egy füzetben megjelenő folyóirat. Félőls szerkesztő: Pokorny Jenő.

Midőn a „Magyar ember könyvtára” megindítását elhatároztam, két szempont lebegett előttem: hogy közöngségünknek irodalmi színvonalon álló jó és olcsó vállalatot adjak, mely úgy a nép és a polgári középosztálynál, mint a műveltség körökben is, nélkülözhetlenné tegye magát.

Általános ugyanis a panasz, hogy a könyvek mai napság oly drágák, hogy pénzsűk viszonyaink között csak álmodtatni lehet egy-egy

kötetet megszerezni: Politikai újságaink az irodalmi és tudományos mc-galmakat, már természetesenül vagy csak felületesen vagy alig érintik, egyik folyóiratunk meg kizárólag bizonyos szakoknak szolgálnak, s így a nagy közöngség ez idő szerint nélkülöz a tudomány, művészet, irodalom, és a társadalomra kiterjedő olyan ismeretterjesztő vállalatot, mely mulattasson, oktasson, s könnyen érthető előadással ismertessen meg mindenkit azon kérdésekkel, melyek a művelt világot általánosban foglalkoztatják.

E feladatra ohajt vállalkozni a „Magyar ember könyvtára”, midőn minden hónapban egy 128 oldalra terjedő, 16-od réta, nyolcz nyvny füzetet, egy évben tehát hat testes kötetet ad a közöngségnek évi két forint előfizetési díjért s minden füzetben a tartalom élénksége és változatosága lesz előtte az irányadó.

Adni fog azért minden füzetben egy-egy elbeszélést, rajzot, vagy humoroskét jelesebb íróink tollából, s így mindjárt az első füzetben egy érdekes karrikatúra a megyei életből Mikszáth Kálmán ismert novellista tollából.

Hozni fog minden füzet egy-egy komoly értekezést, mely az év folyamában a tudomány minden ágát képviselni fogja, s oly módonban tartva, hogy még a kik nem szakemberek is, kedvvel és élvezettel olvassák azt. Az also füzet értekezése a történelem. Egy jeles publicistánk „A keleti kérdés történelmi kifejtelésével” fogja megismertetni a közöngséget. Honnan kezdődött, hogy haladt az idők folytával, s hogy érte el jelen stádiumát. A keleti kérdés utjában napi rendre kerülvén, annak történelmi rajzával fontos szolgálatot vélnék tenni a nagy közöngségnek, mert bizony kevesen vannak, kik annak eredetét s fejlődése történetét, sőt jelen állapotát is, ismerjék.

A szépirodalmi, s komoly tartalom mellett a „Magyar ember könyvtára” a közhasznú, s nem szorosan tudományos vagy szakzszerű dolgoknak is tért enged. Így első füzetében „A mörök a Taopó to mellett” című értekezést hoz, mely egy angol utazó nyomán a Taopó to melletti morok jellemét, szokásait és társadalmát ismerteti.

Lesz gondja a „Magyar ember könyvtárának”, hogy olvasót tájékoztassa a hazai és külföldi irodalom jelesebb termékei felől. A jó könyv hozzáférhetően drága, s vannak művek, a melyekről tudomásul bírni minden, a műveltségre csak neműleg is igényt tartó embernek kötelessége. Vállalatunk tehát az ily könyvek tartalmát részletesen el fogja mondani, s egyik másik munkához bírálati észrtevételeket csatol. Így aztán feleslegesen teszi a sok drága könyv megvételét, vagy tájékoztatván a tartalom és irány felől, a közöngség tisztában van, miért ad ki pénzt. Így az első füzet Jókai Mór az „Elet komédiásai” című legújabb regényének tartalmát és Perthy német természetűdés „Az állatok lelki életéről” című új művét fogja ismertetni és méltatni.

De a nagy közöngség sokszor kívánsi, hogy ez az író, a kitől olvasni szeret, miyen ember az életben, otthon, társaságban: egy-egy jó könyvűl sokan kiáltanak föl, de szeretném íróját ismerni! A „Magyar ember könyvtára” ezekkel a megismerteti az olvasót. Nem eltrajtot ad jeles íróink, művészeink, politikusaink és államférfiaink felől. Nem azt fogja elmondani, hol született, hogy tanult; hanem hogy néz ki, miyen a modora, társalgása, mik kedvencei dolgai, olvasmányai miyen odahaza, s miyen az embereikkel szemben. Szóval minden füzetben egy jellemrajtot adunk valameny jelesünkről.

Hogy a tartalom sokoldalú változatosága még itt sem érje végét, aprillisi füzetünkben kezdjük a philadelpiai világkiállítás ismertetését a szelleműs Keekeméthy Aurél eredeti levelei nyomán.

S végül említjük, a mit elől kellett volna fölnoznunk. Minden füzet első czikkét egy politikai közlemény képezdí, mely „Egy hónap története” cím alatt biggadt nyugodtsággal, menten a napi és heti lapoknál elkerülhetetlen-felgultság hévetöl, — fogja elmondani, mit tárgyaltak az országgyűlésen? a kormányk mi czélya ez vagy ama törvényjavaslattal s mi eredményt remél annak életbeléptetésétől; mit tett a miniszterium a haza érdekében és javára vagy kárára és ellenére az országban és azonkívül egy hó lefolyása alatt; s mg itthon így állnak a dolgok, mi nevezetes esemény adta előt magát külföldön. S mind ezt menten a szenvedélyeskedésektől, higgedt kritikáival tárgyalanduk.

E szemle czélya, az olvasót mindig a politikai események folyamában tartani, azokat, a kik csak hébe-korba jutnak hírlapok, tájékoztatni a dolgok folyása felől; vagy ha valakinek hónapok multán egy s más utaménni valója van, a „Magyar ember könyvtára”-ban föl-lelji, míg a politikai napi és heti lapok elmenten nyelmentel, meg nem is szokás, s így sokszor sürögősen szükséges dolgok után hiába keresünk.

Midőn még megemlítjük hogy minden füzetet „apróságok” zárnak be, mint : országgyűlési karcolatok, adonák stb. stb. s hogy vállalatunk jeles erőket támogatják, azt hisszük, teljes programját adtuk a megindítandó vállalatnak. Az elsőhöz hasonló tartalom-gazdagság és változatosággal fog minden füzet megjelenni, úgy, hogy a „Magyar ember könyvtára” idővel valósigos könyvtárra fogja magát kinöni,

s szivesen látott vendég lesz minden család körében. — Kérjük és reméljük azért a közöngség minél tömegesebb pártfogását.

A közöngség köréből.*)

Olvasva a „Szabolcsi lapok” 7. számának tartalom nélküli cikkében nagys. Kés Jozsef tanfelügyelő ur udvös intézkedései ellen felhozott hamis állításokat és rágalmatokat — nem hagyhatom a nélkül, hogy czikkjöt egyszer s mindenkorra ne figyelmeztessen, miszerint minden egyen, aki indultoss természetű, avagy még inkább más éödsi nyelge egyéniségek által magát elragadtatva — egy oly fértit akar megtámadni, a kinek feladata Szabolcsmege ifjúságának kiképzését vezetni, — és mely kötelességet ezen férti szentel teljesíti — mondom, oly csak a setétben tapogatózó czikkirhatnán viszketes egyéniségek kötelessége az volna: illetékes helyről előbb biztos tudomást szerezni az iránt, vajon állításai alaposak e?

Mert midőn oly egyén merészel egy buzgó munkáló szakférti cselekedeteinek bírálatát feltekelni — aki nyint konyit az iskolai intézményhez — azt mint a tyuk az ABC-hez — ez a szemtelenséggel határos.

Miert nem bír czikkjöt tudomással arról, hogy ő nagysága a tanfelügyelő ur egyben 3 hértig tartózkodott városunkban; megvizsgálta összes iskoláinkat, figyelmzett a biányokra és teljes megedelésdel távozott körünköl, úgy, hogy felsőbb helyre csak a legjobb jelentést tehethe? azért, mert nem akar!

A czikkirási viszketet gyártat keres, és azt ezen keület tiszteltreméltó s ügybuzó tanfelügyelő működésében velet felalálni, és porhanyos phrasissát — magát jogtalanul a t. közöngség fölvenye ellenére, ennek tolmács-sal feltolván — szelnek észre; de csakis szelnek.

Hogy czikkirónkat megnyugtassam, figyelmeztetem a nemskirá szentesítendőt törvényre, mely szerint remélhetjük, hogy ő nagysága, a megye székhelyén körünkben fog lakni; de kérem ne legyen oly teletelien, és jobb lesz, ha türelmem bevárja, míg a zilált népevezés állapota a hivatoslat működése által megjavul. És lehet türelmemmel, mert azt csak be-tájtja, hogy egy kevéssé nehezebb a z o n lendíteni, mint rágalomtelit czikkjet írni. Nehezebb teremteni, mint a teremtettet bírálni; — leg-könyöbön azonban lelkiismeretlenül és igazságtalanul, vagy éppen tudatlanul bírálni.

A nyiregházai Izraelita h-t. közöngség egy tagja.

Szerkesztői posta.

Nt. L. P. urnak Bujon. Közöngét az érdekes közleményért. Kérjük, hogy a részben is három legyen (legálább is) a tánc, mégpedig mihamarabb.

Záborszkiinak. Talán befagyott az a litter nagyágu kalamaris? Vagy meg sem volt az a hires baltó? Avagy egyedül a zöld kabátos nyári zenészek symphoniája kelti fel ott a genibus ihletését?

K. K. I. urnak — valahol. Czernával vannak kimérve azok a versok?

Csák Jenőnek. Febr. 20. alkalmasint ott lesz-k. T—t randoló oda 21-re.

Hogonak. Tu contra audientior ito! Nt. K. I. urnak Orbén. Kihuztak e máz azokat az ev. e. ker. által kibocsátott sorsjegyeket. Az eredményt: kérnénk!

V. S. urnak L. házán. Mikor jöz már? Várunk regeérig-n.

P. A. urnak Ny. Bakta. Köszönjük, jövő számban jönni fog.

S. J. urnak Budapest. Udvozöljük önt. a czikket jönnék. — Viszontlátság.

Ngs. R. E. S. urnak Budapest. Hátha mi is lehetnénk szerencsések, nemcsak a „K.”

Felölő szerkesztő: ANGYAL GYULA.

Főmunkatárs: Vitéz Mihály.

Hirdetés.

Alólírott értesitem a t. cz. gazdaközöngséget, hogy saját gulyám mellé, mintegy 1000 hold legelőm felvállalok még 200 drb szarvasmarhát; egy darab tehén vagy tinótló fizettetik 4 frt., — rugott borju 3 számítottván egy párba. — Kihajlás ideje folyó évi márczius hó 15-dik napja.

Kelt Nagy-Halász, 1876. febr. 6.

Kállay András.

* E czim alatt megjelent közleményekért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.